

Український державний університет залізничного транспорту

Кафедра економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом

НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Пояснювальна записка і розрахунки
до кваліфікаційної роботи

МРЕ.286.01.06 ПЗ

Розробив: студент 2 курсу, групи 219-П-Д23
спеціальності 076 «Підприємництво та
торгівля»

(роботу виконано самостійно, відповідно до
принципів академічної доброчесності)

Михайло АНДРІЮЩЕНКО

Керівник: професор, д-р екон. наук

Володимир ДИКАНЬ

Рецензент: професор, д-р екон. наук

Олена КІРДІНА

2025

Український державний університет залізничного транспорту
Факультет економічний
Кафедра економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом
Рівень вищої освіти: магістр
Спеціальність: 076 «Підприємництво та торгівля»
Освітня програма: «Підприємництво»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри,
професор, д-р екон. наук

Володимир ДИКАНЬ

« ____ » _____ 2025 р.

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ**

Андрюценку Михайлу Сергійовичу

1 Тема «Напрями розвитку фармацевтичного ринку України»

керівник Дикань Володимир Леонідович, д-р екон. наук, професор

затверджені розпорядженням по економічному факультету

від «21» жовтня 2024 року № 23/24

2 Строк подання студентом закінченої роботи «01» січня 2025 року

3 Вихідні дані: Баланс (форма № 1) ТОВ «Аптека Низьких Цін Полтава» за 2019-2023 рр.

Звіт про фінансові результати (форма № 2) ТОВ «Аптека Низьких Цін Полтава» за 2019-2023 рр.

Звіт з праці ТОВ «Аптека Низьких Цін Полтава» за 2019-2023 рр.

Звіт про наявність та рух основних засобів ТОВ «Аптека Низьких Цін Полтава» за 2019-2023 рр.

Звіт про рух грошових коштів ТОВ «Аптека Низьких Цін Полтава» за 2019-2023 рр.

Звіт про наявність та рух трудових ресурсів, структура працівників ТОВ «Аптека Низьких Цін Полтава» за 2019-2023 рр.

Науково-методична література, статистична інформація, періодичні видання

4 Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

1 Теоретичні підходи регулювання вітчизняного фармацевтичного ринку

2 Аналіз виробничо-господарської діяльності товариства з обмеженою відповідальністю «Аптека Низьких Цін Полтава»

3 Напрями розвитку фармацевтичного ринку України на основі вдосконалення регулюючих впливів

5 Перелік графічного матеріалу

1 Мета, завдання, предмет та об'єкт кваліфікаційної роботи

2 Міждисциплінарний підхід до теоретико-методологічного обґрунтування пріоритетів розвитку фармацевтичного сектору

3 Загальна інституційна та функціональна структура фармацевтичного ринку

4 Схема концептуальної сутності визначення державного регулювання фармацевтичних ринків

5 Основні цілі національного регулювання фармацевтичного ринку

6 Система цінового державного регулювання на фармацевтичному ринку України

7-10- Аналіз господарської діяльності ТОВ «Аптека Низьких Цін Полтава» за 2019-2023 роки

11 Показники, що відображають річну динаміку обсягу реалізованих в аптеках лікарських у засобів у вартісному вираженні за період з січня 2023 року по березень 2024 рік

12 Стратегічні вектори розвитку фармацевтичного ринку України

13 Використання наукового й ринкового потенціалу

14 Просторово-функціональна вимірність транскордонного фармацевтичного ринку

15 Механізми регулювання транскордонного фармацевтичного ринку в фокусі переваг та ризиків

16 Поле спільних інтересів учасників транскордонного фармацевтичного кластера

17 Організаційно-функціональна будова транскордонного фармацевтичного кластера

6 Консультанти окремих розділів

Розділ	Прізвище, ініціали, посада та науковий ступінь консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7 Дата видачі завдання «01» жовтня 2024 року.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Назва етапів	Строк виконання етапів	Примітка
1 Теоретичні підходи регулювання вітчизняного фармацевтичного ринку	22.10.2024	викон.
2 Аналіз виробничо-господарської діяльності товариства з обмеженою відповідальністю «Аптека Низьких Цін Полтава»	01.11.2024	викон.
3 Напрями розвитку фармацевтичного ринку України на основі вдосконалення регулюючих впливів	16.11.20234	викон.
Висновки	12.12.2024	викон.
Графічна частина	25.12.2024	викон.

Студент Михайло АНДРІЮЩЕНКО

Керівник Володимир ДИКАНЬ

Зміст

Вступ	6
1 Теоретичні підходи регулювання вітчизняного фармацевтичного ринку	10
1.1 Основні напрямки формування механізмів регулювання вітчизняного фармацевтичного ринку	10
1.2 Регулювання фармацевтичного ринку України: ретроспективний та сучасний аспекти	26
1.3 Світовий досвід регулювання фармацевтичного ринку та можливості його адаптації в Україні	35
Висновки до розділу 1	46
2 Аналіз виробничо-господарської діяльності товариства з обмеженою відповідальністю «Аптека Низьких Цін Полтава»	48
2.1 Загальна характеристика підприємства	48
2.2 Аналіз товарообігу підприємства	51
2.3 Аналіз використання виробничих фондів	58
2.4 Аналіз трудових ресурсів	67
2.5 Аналіз витрат і собівартості	73
Висновки до розділу 2	79
3 Напрями розвитку фармацевтичного ринку України на основі вдосконалення регулюючих впливів	81
3.1 Стратегічні підходи до вдосконалення регулювання фармацевтичного ринку України	81
3.2 Функціональна значимість суспільного контролінгу якості продукції фармацевтичного ринку України	90

					<i>МРЕ. 286.01.06 ПЗ</i>			
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата	Напрями розвитку фармацевтичного ринку України	Літ.	Арк.	Аркушів
Розроб.		Андріющенко	<i>[Підпис]</i>					
Перевір.		Дикань	<i>[Підпис]</i>				4	129
Рецензент						4		
Н. Контр.		Назаренко	<i>[Підпис]</i>	03.01.25		<i>УкрДУЗТ</i>		
Затверд.		Дикань	<i>[Підпис]</i>					

3.3 Розвиток транскордонного фармацевтичного ринку України як основа підвищення його конкурентоспроможності	100
Висновки до розділу 3	114
Висновки	117
Список використаних джерел	121

					<i>МРЕ. 286. 01.06 ПЗ</i>	Арк.
						1
<i>Змн.</i>	<i>Арк.</i>	<i>№ докум.</i>	<i>Підпис</i>	<i>Дат</i>		

АНОТАЦІЯ

Дана кваліфікаційна робота включає в себе 17 слайдів презентації, 129 аркушів пояснювальної записки формату А4, що включає 23 рисунки, 25 таблиць, 77 літературних джерел.

Ключові слова: ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ РИНОК, РОЗВИТОК, МЕХАНІЗМИ РЕГУЛЮВАННЯ, СТРАТЕГІЧНІ ПІДХОДИ, ЯКІСТЬ, КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ.

Об'єктом дослідження є процеси розвитку фармацевтичного ринку України

Метою дослідження є розвиток фармацевтичного ринку України на основі вдосконалення регулюючих впливів.

У кваліфікаційній роботі обґрунтовано теоретичні основи та положення розвитку фармацевтичного сектору в Україні в сучасних умовах.

Розроблено перспективні напрями розвитку фармацевтичного ринку України, зокрема через створення умов для посилення конкурентоспроможності вітчизняних фармацевтичних компаній та запобігання монополізації ринку.

Розкрито напрями розвитку фармацевтичного ринку України в сучасних умовах господарювання.

Визначено напрями розвитку фармацевтичного ринку України на основі вдосконалення регулюючих впливів через стратегічні підходи щодо вдосконалення регулювання, функціональну значимість суспільного контролінгу якості продукції та розвиток транскордонного фармацевтичного ринку.

ABSTRACT

This qualification work includes 17 presentation slides, 129 sheets of explanatory notes in A4 format, including 23 figures, 25 tables, 77 literary sources.

Keywords: PHARMACEUTICAL MARKET, DEVELOPMENT, REGULATORY MECHANISMS, STRATEGIC APPROACHES, QUALITY, COMPETITIVENESS.

The object of the study is the development processes of the pharmaceutical market of Ukraine

The purpose of the study is the development of the pharmaceutical market of Ukraine based on the improvement of regulatory influences.

The qualification work substantiates the theoretical foundations and provisions of the development of the pharmaceutical sector in Ukraine in modern conditions.

Promising directions for the development of the pharmaceutical market of Ukraine developed, in particular through the creation of conditions for strengthening the competitiveness of domestic pharmaceutical companies and preventing market monopolization.

The directions for the development of the pharmaceutical market of Ukraine in modern economic conditions revealed.

The directions of development of the pharmaceutical market of Ukraine are determined based on the improvement of regulatory influences through strategic approaches to improving regulation, the functional significance of public product quality control, and the development of the cross-border pharmaceutical market.

Список використаних джерел

1 Про лікарські засоби : Закон України від 4 квітня 1996 року № 123/96-ВР. Редакція від 05.02.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/123/96-%D0%B2%D1%80/print1389885672745636>

2 Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 2 березня 2015 р. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 23. Ст. 158.

3 Про стандартизацію : Закон України від 5 червня 2014 р. Відомості Верховної Ради України. 2014. № 31. Ст. 1058

4 Про затвердження Концепції розвитку фармацевтичного сектору галузі охорони здоров'я України на 2011-2020 роки: Наказ Міністерства охорони здоров'я України № 769 від 13.09.2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0769282-10>

5 Концепція розвитку фармацевтичного сектору галузі охорони здоров'я України на 2011-2020 роки : Затверджено наказом Міністерства охорони здоров'я України від 13 вересня 2010 року № 769 (у редакції наказу Міністерства охорони здоров'я України від 27.03.2013 № 242) URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MOZ11951> (дата звернення: 20.02.2023).

6 Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 19 листопада 1992 року № 2801-ХІІ. Редакція від 27.10.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text> (дата звернення: 21.02.2023).

7 Про державну реєстрацію лікарського засобу : Наказ Міністерства охорони здоров'я України № 898 від 4 серпня 2017 р. URL: <http://www.dec.gov.ua/index.php/ua/nakazi-mozshchodo-reestratsiji-ta-perereestratsiji-lz/1973-nakaz-moz-ukrajini-vid-04-serpnya-2017-r-898>

8 Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової та роздрібною торгівлі лікарськими засобами, імпорту лікарських засобів (крім активних

фармацевтичних інгредієнтів) : постанова Кабінету Міністрів України № 929 від 30 листопада 2016 року. URL: [http:// zakon2.rada.gov. ua/laws/ show/929-2016-p](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929-2016-p).

9 Про схвалення Концепції Державної цільової програми створення та розвитку внутрішнього виробництва високоякісних лікарських засобів для профілактики і лікування особливо небезпечних інфекційних та інших хвороб для забезпечення державних потреб України на 2021-2026 роки : проєкт Розпорядження Кабінету Міністрів України (2020). URL: <https://moz.gov.ua/article/public-discussions-archive/proekt-rozporjadzhennja-kabinetu-ministriv-ukraini-pro-shvalennja-koncepcii-derzhavnoi-cilovoi-programi-stvorennja-ta-rozvitku-vnutrishnogo-virobnictva-visokojakisnih-likarskih-zasobiv-dlja-profilaktiki-i-likuvannja-osobливо-nebezpechnih-infekcijnih>. (дата звернення: 20.02.2023).

10 Стратегія розвитку системи охорони здоров'я до 2030 року. URL: <https://moz.gov.ua/uploads/ckeditor/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%8F/UKR%20Health%20Strategy%20Feb%2024.2022.pdf>

11 Авдєєв О. Р. Організаційно-правовий механізм протидії контрабанді наркотичних речовин та фальсифікованих лікарських засобів в ЄС. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2015. Вип. 34 (3). С. 7–12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2015_34%283%29__3.

12 Андрющенко М. Підходи регулювання вітчизняного фармацевтичного ринку: тези доповідей. Матеріали 84-ї студентської науково-технічної конференції (11 - 14 грудня 2023р. м. Харків). Харків: УкрДУЗТ. 2023. С. 392-393.

13 Беліченко А.В. Обґрунтування пріоритетних механізмів державного регулювання забезпечення населення лікарськими засобами. *Менеджер: вісник Донецького державного університету управління*. 2008. № 3(45). С. 27-33.

14 Гавриленко Н.І., Кулич Я.В. Тенденції та перспективи розвитку фармацевтичного ринку. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2015. - №1 (1). - С. 69-76.

15 Гала Л.О., Волох Д.С. Дослідження шляхів становлення належної аптечної практики в різних країнах світу. *Фармацевтичний журнал*. 2009. № 6. С. 49–54

16 Голубка В.М. Механізми регулювання фармацевтичного ринку України: дис. ... канд. екон. наук: 08.00.03. Львів, 2015. 223 с.

17 Гончаренко Д. О. Теоретичні підходи та методологічні засади розвитку фармацевтики України в умовах європейської інтеграції. *Бізнес Інформ*. 2021. № 5. С. 194–201. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-5-194-201>

18 Гречко А.В., Лучка В.В. Стан і перспективи розвитку фармацевтичного ринку України. *Сучасні проблеми економіки і підприємництва*. 2018. Випуск 21. С. 5-12. URL: <http://sb-keip.kpi.ua/article/view/128925>

19 Дедишина Л. Фальсифіковані ліки в Україні: проблеми і шляхи вирішення. *Фармацевт Практик*. 2016. № 9. URL: <http://fp.com.ua/articles/falsifikovaniliki-v-ukrayini-problemi-i-shlyahi-virishennyu/>

20 Державна служба статистики України : сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

21 Державне управління охороною здоров'я в Україні: генезис і перспективи розвитку. [упоряд. проф. Я.Ф. Радиш ; передмова проф. Т.Д. Бахтеєва ; заг. ред. проф. М.М. Білинської, проф. Я.Ф. Радиша]. Київ : НАДУ, 2013. 424 с.

22 Дикань В.Л., Кірдіна О.Г. Сутнісні аспекти конкурентоспроможності національної економіки. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2009. № 28. С. 13-20.

23 Дикань В. Л. Товарознавство та комерційна діяльність: підручник / В. Л. Дикань та ін.; за ред. В. Л. Дикань. Харків: УкрДУЗТ, 2018. 362 с.

24 Дикань В. Л., Воловельська І. В. Інноваційні стратегії підприємств:

проблеми, шляхи вирішення. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2019. № 67. С. 9–17.

25 Дикань В. Л., Воловельська І. В., Маковоз О. В. Економічна безпека підприємства: навч. Посібник. Х.: УкрДАЗТ, 2011. 243 с.

26 Дикань В. Л., Єлагін Ю. В., Сухорукова Т. Г. Економіка праці на підприємствах залізничного транспорту: підручник. Х.: УкрДАЗТ, 2012. 275 с.

27 Дикань В. Л., Козинець А. С., Чупир Т. Я. Економічний аналіз ефективності діяльності залізниці: навчальний посібник. Харків, 2004. 161 с.

28 Дикань В. Л., Корінь М. В. Державне регулювання промислового розвитку України. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2018. № 61. С. 9-19.

29 Дикань В. Л., Маслова В.О. Організація виробництва: навчальний посібник. Харків, УкрДАЗТ, 2013. 422 с.

30 Дикань В.Л., Островерх Г.Є. Удосконалення механізмів державного управління розвитком залізничної галузі України у євроінтеграційному просторі. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2018. № 62. С. 11–19.

31 Дикань В.Л., Толстова А.В. Розвиток економіки України на основі принципу рівноправності відносин держави, бізнесу та суспільства. *Вісник економіки транспорту та промисловості*. 2018. № 63. С. 9-19.

32 Дикань, В. Л., Воловельська І.В., Каличева Н.Є. Економіка підприємства: конспект лекцій. Ч. 1. Харків : УкрДУЗТ, 2021. 55 с.

33 Дикань, В. Л., Воловельська І.В., Каличева Н.Є. Економіка підприємства: конспект лекцій. Ч. 2. Харків : УкрДУЗТ, 2021. 45 с.

34 Дикань, В. Л., Воловельська І.В., Каличева Н.Є. Економіка підприємства: конспект лекцій. Ч. 3. Харків : УкрДУЗТ, 2021. 49 с.

35 Дикань, В. Л., Воловельська І.В., Каличева Н.Є. Економіка підприємства: конспект лекцій. Ч. 4. Харків : УкрДУЗТ, 2022. 50 с.

36 Економічна діагностика: підручник / В. Л. Дикань, І. В. Токмакова, В. О. Овчиннікова, М. В. Корінь, А. В. Толстова. Харків: УкрДУЗТ, 2022. 285 с.

37 Забезпечення конкурентоспроможності підприємств: підручник / В. Л. Дикань, Ю. Т. Боровик, О. М. Полякова, Ю. М. Уткіна. Харків: УкрДАЗТ, 2012. 415 с.

38 Загородній А.Г., Вознюк Г.Л. Фінансово-економічний словник. К.: Знання, 2011. 1072 с.

39 Коваленко І.А. Фальсифікація та обіг фальсифікованих лікарських засобів: кримінально-правове дослідження : монографія / за наук. ред. Є. Л. Стрельцова. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2018. 232 с.

40 Коссе І., Бетлій О. Регулювання цін на лікарські засоби в країнах ЄС. URL: http://www.ier.com.ua/files/publications/Policy_Briefing_Series/2012/Policy_brief_HC2.pdf

41 Котвицкий А.А., Суріков О.О., Кубарева І.В., Черкашина А.В., Лобова І.О. Міжнародний досвід становлення та розвитку соціальної фармації. Соціальна фармація в Україні: стан, проблеми та перспективи: матер. всеукр наук.-практ. інтернетконференції за участю міжнародних спеціалістів, 3 квітня 2013 р. / ред. кол.: А. А. Котвіцька та ін. Х.: Вид-во НФаУ, 2013. С. 29-38.

42 Котвіцька А. А., Немченко А. С. Методологічні підходи до визначення складових формування систем реімбурсації вартості лікарських засобів та фармацевтичної допомоги за умов упровадження в Україні медичного страхування. *Управління, економіка та забезпечення якості в фармації*. 2009. № 1. С. 64-70.

43 Котова С. С. Страхова медицина і медичне страхування: необхідність, суть, способи впровадження в Україні. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія: Економічні науки*. 2011. № 4(1). С. 38-41.

44 Кривошеєв Д. Стратегія охорони здоров'я 2030 дозволить громадянам отримувати якісні безкоштовні медпослуги по всій Україні. URL: <https://rpr.org.ua/news/stratetiia-okhorony-zdorov-ia-2030-dozvolyt-hromadianam->

otrymuvaty-iakisni-bezkoshtovni-medposluhy-po-vsiv-ukraini-kerivnytsia-dyirektoratu-moz/

45 Литвиненко Л. Л., Собкова А. О. Перспективи розвитку фармацевтичного ринку України в умовах поглиблення процесів євроінтеграції. *Проблеми підвищення ефективності інфраструктури*. 2015. Вип. 40. С. 51-57.

46 Лін А.А. Фармацевтичний ринок: фундаментальні особливості та проблеми сучасної економіки. 2016. № 2 (42). URL: <http://www.m-economy.ru/art.php?nArtId=4118>; <http://www.m-economy.ru/art.php?nArtId=4238>

47 Лопушняк Г.С., Іваненко Є.О. Реформування системи охорони здоров'я в контексті реалізації Стратегії сталого розвитку «Україна-2020». 2017. С.61-79. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/84323532.pdf>

48 Медична реформа. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/rozvitok-lyudskogo-kapitalu/reforma-sistemi-ohoroni-zdorovya>

49 Митич С.П. Злочини, що вчиняються у сфері виготовлення та обліку лікарських засобів в Україні: кримінологічна характеристика, детермінація та запобігання: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Київ, 2019. 245 с.

50 Немченко А.С., Котвіцька А.А. Оцінка соціальних аспектів організації лікарського забезпечення населення згідно з міжнародними нормами та стандартами. *Фарм. журн.* 2007. № 5. С. 11– 19

51 Овчаренко Т., Єрмолаєва В. Механізм впровадження міжнародних стандартів GMP у фармацевтичний сектор економіки України. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка*. 2009. № 107-108. С. 90-93.

52. Пашков В. М Особливості цінової політики держави щодо продукції фармацевтичного виробництва. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2012. № 3 (70). С. 146-157. URL: https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/3927/1/Pashkov_146.pdf

53 Пашков В., Гнедик Є. Фармацевтична політика держави в умовах

воєнного стану. *Публічне право*. 2022. № 2 (46). С. 80–90. URL: <https://doi.org/10.32782/2306-9082/2022-46-8>.

54 Пенькова О. Г., Корман І. І., Семенда О. В. Маркетинговий аналіз фармацевтичного ринку України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2022. № 9–10. С. 16–23. URL: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2022.9-10.16>

55 Перцев І. М., Рубан О. М. Стан фармацевтичної термінології та правомірність статусу терміну «фармацевтичний препарат». *Фармацевтичний журнал*. 2011. № 4. С. 18–23. URL: <https://pharmj.org.ua/index.php/journal/article/view/626/589>

56 Підприємництво. Реалізація підприємницької діяльності у сучасних ринкових умовах: підручник / С. В. Панченко, В. Л. Дикань, О. В. Шраменко та ін. Харків : УкрДУЗ, 2018. ч. 2. 228 с.

57 Підприємництво. Теоретичні основи організації підприємницької діяльності: підручник / С. В. Панченко, В. Л. Дикань, О.В. Шраменко та ін. Харків : УкрДУЗТ, 2018. ч. 1. 241 с.

58 Регулювання фармацевтичного ринку: український сценарій. URL: https://biz.ligazakon.net/analytics/193230_regulyuvannya-farmatsevtichnogo-rinku-ukranskiy-stsenary

59 Савич А. О., Павлюк Б. В. Маркетинговий аналіз фармацевтичного ринку антидіабетичних лікарських засобів в Україні. *Актуальні питання фармацевтичної і медичної науки та практики*. 2022. Т. 15. № 1 (38). С. 80–85. URL: <https://doi.org/10.14739/2409-2932.2022.1.252509>

60 Саліхова О. Б., Гончаренко Д. О. Концептуальні засади стратегії розвитку високотехнологічної індустрії лікарських засобів та медичних виробів в Україні до 2030 р. *Бізнес Інформ*. 2020. № 7. С. 28–35. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-7-28-35>

61 Смірнова Г. В. Регулювання фармацевтичного ринку в контексті оптимізації соціального забезпечення населення. *Регіональна економіка*. 2021. № 4 (102). С. 29–34. URL: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2021-4-4>

62 Стратегія розвитку охорони здоров'я до 2030 р.: очікування та пріоритети. 19 Січня 2022 року. URL: <https://www.apteka.ua/article/625280>

63 Теремецький В.І., Ховпун О.С. Вплив міжнародних організацій на розвиток та функціонування світового фармацевтичного ринку. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2020. № 2. С. 109-113.

64 Фармацевтична енциклопедія: сайт. URL: <https://www.pharmencyclopedia.com.ua/article/328/farmaceutichnij-rinok>

65 Фармацевтичний ринок України: реалії та перспективи. Аналітика. URL: <https://ldaily.ua/farmaceutichnij-rinok-ukrayini-realiyi-ta-perspektivi.html>

66 Ховпун О. С. Особливості реалізації адміністративних процедур у сфері фармації. Правова доктрина, правоутворення та правозастосування: проблеми зв'язку та шляхи розвитку : тези доповідей (м. Харків, 11 жовтня 2019 р.). Харків: НДІ ППСН, 2019. С. 169–171.

67 Ховпун О.С. Адміністративно-правове забезпечення фармації в Україні: дис. ... док. юрид. наук: 12.00.07. Тернопіль, 2020. 489 с.

68 Шалько О. О. Особливості забезпечення населення лікарськими засобами під час надзвичайних ситуацій та воєнного стану: аналіз та перспективи. *Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України*. 2022. № 1 (91). С. 35–39. DOI: <https://doi.org/10.11603/1681-2786.2022.1.13073>

69 Шандрівська О. Є., Цветковська. А. В. Дослідження фармацевтичного ринку України: у фокусі концентрація ринку. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія «Проблеми економіки та управління». 2022. № 1 (9). С. 56–68. URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2022/apr/27443/220198verstka-58-70.pdf>

70 Ярош Н. Нормативно-правове регулювання розвитку стандартизації у сфері охорони здоров'я населення України. *Економіка і право охорони здоров'я*. 2016. № 2(4). С. 76–79.

71 Charter adopted at an international conference on health promotion. The move towards a new public health (November 17-21, 1986 Ottawa, Ontario, Canada). URL : <https://www.who.int/healthpromotion/conferences/previous/ottawa/en/>.

72 Charter adopted at an international conference on health promotion. The move towards a new public health (November 17-21, 1986 Ottawa, Ontario, Canada). URL : <https://www.who.int/healthpromotion/conferences/previous/ottawa/en/>.

73 Charter on Social Rights №. 995_418 (February 15, 1982). URL : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_418?lang=en.

74 European Code of Social Security. Treaty № 048. URL : <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/048>.

75 Outlook for Global Medicines through 2021. Balancing Cost and Value. Quintiles IMS Institute, 2016. URL: <https://morningconsult.com/wp-content/uploads/2016/12/QuintilesIMSInstitute-Global-Outlook-FINAL.pdf>. – Last access: 2017. – Title from the screen.

76 Методичні вказівки до виконання кваліфікаційної роботи для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля» / укладачі : В. Л. Дикань, Н. Є. Каличева, І. Л. Назаренко - Харків: УкрДУЗТ, 2023. - 62 с.

77 Студентська навчальна звітність. Текстова частина (пояснювальна записка). Загальні вимоги до побудови, викладення та оформлення: методичний посібник з додержання вимог нормоконтролю у студентській навчальній звітності /Козар Л.М. [та ін.]; за заг. ред. Л.М. Козара. Х.: УкрДУЗТ, 2018. 54 с.